

Adam Jaworski

wychowawca świetlicy szkolnej

Szkoły Podstawowej nr 32 im. Armii Krajowej w Toruniu

Co to jest kamishibai?

Kamishibai jest narzędziem edukacyjnym o szerokim zastosowaniu na różnych poziomach rozwijania umiejętności u dzieci. Sprawdza się ono m.in. przy czytaniu dzieciom, nauce opowiadania oraz czytania na głos, a także rysowaniu i pisaniu opowiadań przez dzieci. Ze względu na swoją praktyczność (poręczny teatrzyk składany w formie walizki) ***kamishibai*** można prezentować w rozmaitych miejscach, w których gromadzą się dzieci. Poza przedszkolami i szkołami, gdzie poza czytaniem szczególnie ceni się walory edukacyjne, znajdzie ono również zastosowanie w bibliotekach, domach kultury, szpitalnych oddziałach dziecięcych, a także w plenerze.¹

Fot. Teatrzyk kamishibai.²

¹ Por. www.kamishibai.edu.pl/zastosowanie-i-mozliwosci

² www.tibum.pl/produkt,Drewniany_teatrzyk_Kamishibai_typ_A,22

Historia kamishibai.

Kamishibai pochodzi z Japonii. Ta forma opowiadania powstała w tamtejszych świątyniach buddyjskich w XII wieku gdzie Mnisi używali jej przy snuciu moralizatorskich opowieści, aby dzięki temu dotrzeć do publiczności, w dużej mierze niepiśmiennej. W późniejszych czasach handlowcy używali *kamishibai*, by zachęcić dzieci do zakupu słodczy. Jeździli oni rowerami od wioski do wioski, pojawiali się także w miejskich parkach i innych skupiskach, gdzie przebywały dzieci. Z tyłu roweru zamontowany był mały drewniany teatr, za pomocą którego przedstawiali swoje opowiadania. Dzieci, które kupiły cukierki, mogły liczyć na najlepsze miejsca do oglądania i słuchania opowieści.³

Wraz z pojawieniem się telewizji *kamishibai* zniknęło z japońskich ulic. Zaczęto je jednak wykorzystywać do celów edukacyjnych w szkołach i przedszkolach. Doceniano coraz bardziej jej zalety w zakresie nauczania, a ona sama rozprzestrzeniała się na tyle intensywnie, by w latach 90. XX wieku dotrzeć do Europy, Stanów Zjednoczonych i innych części świata. Szczególnie dużym powodzeniem *kamishibai* cieszy się w takich krajach, jak Szwajcaria, Francja, Włochy, Holandia, Belgia, Kanada oraz Stany Zjednoczone.⁴

We współczesnym *kamishibai* zachowała się forma oraz idea. Treści dostosowywane są do aktualnych potrzeb i tradycji kulturowych. Popularność *kamishibai* cały czas rośnie. Jego wyjątkowość i szerokie możliwości zwiększają grono miłośników zastosowania go w edukacji, a także terapii. Także w Polsce teatryki *kamishibai* zyskują coraz szersze grono odbiorców.⁵

fot. Japoński artysta kamishibai w Tokio.⁶

³ Por. <http://www.kamishibai.edu.pl/historia-kamishibai>

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kamishibai#/media/File:Kamishibai_Performer_In_Japan.jpg

Wykorzystanie w praktyce.

1. Skrzynka-teatrzyk stoi zwrócona do dzieci. Kiedy teatrzyk zostaje otwarty to opiera się na dwóch przednich okiennicach, które zapewniają mu stabilność.

fot. Otwarty teatrzyk.⁷

2. Osoba prowadząca – nauczyciel stoi z boku lub z tyłu. Czyta opowieść, zmieniając plansze. Tylne części skrzynki – teatrzyku jest pusta tak, aby można było czytać tekst, który jest umieszczony na tylnej części każdej planszy. Parawan powinien być umieszczony na stoliku, na wysokości oczu dzieci – publiczności.

3. Papierowe plansze książki z obrazkami opowiadają historię, a każda plansza przedstawia kolejny fragment książki. Przednia część karty przedstawia ilustrację, a tekst oraz miniaturkę obrazka, tak aby prowadzący wiedział do jakiej ilustracji czyta aktualny tekst.⁸

4. Po skończonym opowiadaniu prowadzący – nauczyciel wyraźnie zaznacza, że opowieść się zakończyła. Następnie następuje dyskusja, dokończenie opowieści lub ponowne czytanie np. z podziałem na role. Nauczyciel ma wiele możliwości kontynuowania zajęć w zależności od grupy wiekowej oraz tematyki opowiadania.

⁷ www.tibum.pl/produkt,Drewniany_teatrzyk_Kamishibai_typ_A,22

⁸ Por. www.tibum.pl/produkt,Drewniany_teatrzyk_Kamishibai_typ_A,22

Walory dydaktyczne oraz zastosowanie.

Metoda kamishibai łączy ze sobą wiele elementów. Jest alternatywą i dopełnieniem sztuki teatralnej. Poprzez swoją tajemniczość oraz unikalność budzi zaciekawienie oraz pobudza wyobraźnię. Może zachęcać dzieci i młodzież do rozwoju własnej twórczości poprzez tworzenie własnych kart oraz opowiadań. Spełnia też walory terapeutyczne.

Kamishibai jest skutecznym narzędziem w procesie **alfabetyzacji**, nauki opowiadania, nauki **czytania na głos, rysowania i pisania** opowiadań przez dzieci. Dla najmłodszych jest to często pierwsze zetknięcie się ze sztuką teatralną, w której mogą brać udział zarówno jako widzowie, jak i narratorzy czy autorzy. Mini spektakle teatralne **rozwijają wyobraźnię**, bawią i jednocześnie uczą. Kamishibai jest również wykorzystywany przez profesjonalne teatry i łączony z teatrem tradycyjnym lub teatrem cieni.⁹

⁹ Por. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kamishibai>